

996.420. e 189
Monetaire fin...

T via DGRS en S

Monetaire aspecten van
 de landbouwvoorstellen

cc: M
 DIE
 DES

Tijdens de vorige vergadering van de Coördinatie Commissie heeft de Heer Hartogh er op gewezen, dat de landbouwvoorstellen die momenteel aan de orde zijn, ook een belangrijk monetair aspect hebben, dat verdient nader te worden bestudeerd. Hierop is toen door de andere leden van de Coördinatie Commissie nagenoeg niet gereageerd. Wellicht verdient het overweging, dat Uwerzijds deze kwestie opnieuw aan de orde wordt gesteld, omdat de monetaire consequenties op zichzelf ook politiek van grote betekenis kunnen blijken te zijn. Er bestaat immers een kans, dat door de aanvaarding van gemeenschappelijke graanprijzen de harmonisatie van het monetaire beleid - met alle politieke gevolgen van dien - versneld tot stand zal komen.

De crux van het probleem is, dat door de verplichting tot gemeenschappelijke prijzen voor landbouwproducten de wisselkoersen van de zes Lidstaten nauwer aan elkaar worden gebonden. Men moet er immers vanuit gaan, dat de prijzen gemeenschappelijk moeten blijven bij devaluatie of revaluatie van een van de Lidstaten. Zou hierover tevoren geen afspraak worden gemaakt, dan zou overleg moeten plaats vinden tussen de zes Lidstaten op welk niveau de gemeenschappelijke prijs na de wisselkoersaanpassing tot stand moet komen. Aannemende echter dat de landen die de wisselkoersaanpassing niet hebben gevolgd, niet bereid zijn tot een prijsaanpassing voor hun landbouwproducten over te gaan, lijkt het waarschijnlijk dat het land dat zijn wisselkoers aanpast, ook tot de vereiste prijsaanpassing moet overgaan. Dit betekent b.v., dat, als een land tot devaluatie is overgegaan, de prijzen voor landbouwproducten, waarvoor een gemeenschappelijk prijspeil bestaat, vermoedelijk moeten worden verhoogd.

Naar gelang meer landbouwproducten onder het gemeenschappelijk prijzenbeleid zullen vallen, zal een groter deel van de landbouwbevolking na een devaluatie een bijkans automatische inkomensverhoging verkrijgen resulterend uit de prijsverhoging. Het moet waarschijnlijk worden geacht dat, als eenmaal een belangrijk deel van de agrarische bevolking een dergelijke automatische inkomensverhoging zal genieten, ook de rest van de boe-

- renbevolking -

renbevolking hierop zal staan en vervolgens ook de arbeiders in de industrie. Als een olievlek zullen dus de inkomens in zeer korte tijd stijgen, met als gevolg dat het effect van de devaluatie goeddeels wordt geneutraliseerd. De enige wijze, waarop de monetaire autoriteiten van een Lidstaat onder deze omstandigheden nog een effectieve wisselkoerspolitiek kunnen volgen, zou zijn dat de zes Lidstaten gemeenschappelijk tot hun wisselkoerswijziging komen.

Zou in Brussel niets over deze kwestie worden afgesproken, dan moet men aannemen dat zij te zijner tijd op ad hoc basis zal worden geregeld. Het is mogelijk, dat het devaluerende land eerst zal trachten de andere Lidstaten mee te krijgen in de devaluatie, het is eveneens mogelijk, dat na de devaluatie een onderhandeling zal plaats vinden, waarbij het betrokken land zal trachten gedaan te krijgen, dat tegenover een matige prijsverhoging zijnerzijds een zekere prijsverlaging van de andere landen zal staan.

Ik vraag mij af of een dergelijke ad hoc benadering wel verkieselijk is en of niet beter thans reeds kan worden vastgesteld, dat het aanpassen van de wisselkoersen voortaan een kwestie van gemeenschappelijk overleg is en dat het land dat van zins is zijn wisselkoers aan te passen, verantwoordelijk is voor de prijsaanpassing die daaruit moet resulteren. Hierdoor vermijdt men onderhandelingen over de vaststelling van een nieuwe graanprijs, welke, gezien de hieruit resulterende onzekerheid, op zichzelf ongewenst lijken. Bovendien reest men het land dat tot wisselkoersaanpassing wenst over te gaan, hetgeen, vooral als het om devaluatie gaat, van belang lijkt, omdat hierdoor een extra aansporing tot een voorzichtig monetair beleid wordt gegeven. Zouden op deze wijze de wisselkoersen aan elkaar worden vastgeklonken, dan zou op het punt van het monetair beleid een stap worden gezet, welke de Europese Commissie zich voorstelde eerst te nemen aan het einde van de overgangsperiode, als de gemeenschappelijke landbouwprijzen zijn tot stand gekomen (Actieprogramma van de Commissie van oktober 1962). Nu de gemeenschappelijke graanprijzen vermoedelijk eerder tot stand zullen komen, lijkt het echter waarschijnlijker, dat de Commissie zelf te zijner tijd zal komen met een nieuw voorstel tot versnelde invoering van een communautair wisselkoersenbeleid. Vermoedelijk zal de Heer Marjolin dit thans nog niet naar

aanvankelijk

voren brengen, teneinde de weerstanden tegen de graanvoorstellen niet te vergroten.

Wat de consequenties zijn van een vervroegde gemeenschappelijke wisselkoersenpolitiek voor het overige monetaire beleid en voor het gemeenschappelijke beleid op andere terreinen van de economische politiek, is nog niet goed te overzien. Hoewel devaluatie en revaluatie instrumenten zijn, die slechts bij wijze van uitzondering worden gehanteerd, zou het toch betekenen dat een nieuw instrument ter verdediging van de betalingsbalans aan een nationale controle ontsnapt. Zoals U weet, kunnen handelsbeschermende maatregelen al niet meer worden getroffen ter bescherming van de betalingsbalans, terwijl de ontwikkelingen op het gebied van de loon- en prijspolitiek hebben aangetoond, dat onze autonomie ook op dat gebied beperkt is geworden. Ter verdediging van de betalingsbalans hebben de nationale autoriteiten nog wel de beschikking over de budgettaire en monetaire instrumenten zoals de discontovoet, doch men mag toch wel enige twijfel koesteren over de vraag of wij in alle gevallen er borg voor kunnen staan, dat met deze middelen de betalingsbalans kan worden verdedigd.

Uiteraard is het mogelijk in deze nog altijd onzekere situatie op "zien aankomen" te spelen. Gezien echter de in de toekomst verwachte druk op onze betalingsbalans, kan men zich afvragen of wij er niet belang bij hebben ook deze aspecten ter gelegenheid van de graanprijzenvoorstellen in Brussel aan de orde te stellen.

Ik teken hierbij aan, dat het hier uiteraard niet alleen om een betalingsbalansprobleem gaat. Zou de conclusie al zijn, dat wij in het belang van een gezond monetair beleid van de zes Lidstaten en in het belang van onze betalingsbalanspositie op versnelde harmonisatie van het monetair beleid moeten aandringen, dan moeten ook de politieke consequenties onder ogen worden gezien. Hierdoor zou immers een stuk integratie ter hand worden genomen, waardoor de landen nog verder van elkaar afhankelijk zouden worden. Het voordeel hiervan is, dat dit in het kader van de Gemeenschappen en dus niet op strikt intergouvernementele basis plaats vindt; het nadeel, dat wij Engeland en de andere Europese landen buiten de EEG nog verder achter ons laten.

/ in feite